

Kommentit uudesta huumausainelainsäädännöstä

Kommentoija: Anita Hemmilä, talouspäällikkö, Finola Oy

Jalostustoiminta vaikeutuisi uudessa lakiehdotuksessa

Uudessa huumausainelainsäädäntöehdotuksessa kasvinjalostustoiminta vaikeutuisi huomattavasti, sillä se tulisi laittomaksi, tai vähintäänkin luvanvaraiseksi. Esityksessä on tosin maininta, että kasvinjalostusasiaan tultaisiin tulevaisuudessa mahdollisesti palaamaan.

Lakiehdotuksessa todetaan, että Suomessa ei kasvinjalostustoimintaa juuri ole ollut. Varmasti esimerkiksi viljaan verrattaessa jalostusta on ollut vähän. Toisaalta Suomesta on maailmalle lähtenyt FINOLA-hamppulajike. FINOLA oli ensimmäinen kotimainen EU:n virallisten tukikasvien listalle hyväksytty lajike. Lisäksi se oli ensimmäinen EU:n tukikasvilistalle *öljykasvina* kirjattu lajike (v. 2003). Kaikki aiemmat lajikkeet olivat olleet kuituhamppulajikkeita. Lisäksi FINOLAA viljellään nykyisin laajasti länsimaissa: Suomen lisäksi kautta koko muun Euroopan. Sen lisäksi sitä on viljelty jo n. 20 vuotta Kanadassa ja parina viime vuonna sitä on kasvatettu myös USA:ssa, Uudessa-Seelannissa ja Australiassa. Olemme myyneet Finola-kylvösiementä jopa Uruguayhin. Kanadassa FINOLA on ollut jo toista vuosikymmentä suosituin öljyhamppulajike, vaikka siellä on jalostettu monia FINOLAA kopioivia lajikkeita.

Lajikkeen kylvösiemenen myynti mm Euroopassa ja Oseaniassa on tuonut myyntituloja suomalaiselle Finola Oy:lle (omistajayrittäjät: James C. Callaway ja Anita Hemmilä). Lisäksi Finola Oy:n ulkomaisten yhteistyökumppaneiden kautta tapahtunut kylvösiemenen kasvatusta ja myynti mm Kanadassa ja Saksassa on tuonut yhä enenevässä määrin rojaltituloja Finola Oy:lle. Lisäksi tuloja on tullut Finola Oy:n yhteistyökumppaneille täällä Suomessa (Trans Farm Oy) sekä lajikkeen viljelijöille ja tuotteistajille. Kaikki tämä toiminta on tuonut verotuloja Suomeen ja edesauttanut työllisyyttä. Eikö tämä ole aika merkittävää suomalaista hampunjalostusta? Uudessa lakiesityksessä nämä saavutukset kuvataan täysin vähäpätöisiksi. Lisäksi Callaway-Hemmilä pariskunta on jalostanut viimeisen kymmenen vuoden aikana toisen hampulajikkeen: FINOLA2. Tämä uusi lajike on jo rekisteröity, mutta ei vielä kaupallistettu.

Puutarhahaviljelykin on tärkeää

Esityksessä kiellettäisiin hampun puutarhahaviljely ja viljely alle viiden hehtaarin tiloilla. Esitys viittaa tässä kohdin YK:n huumausainelainsäädännön yleissopimukseen ikään kuin tämä sopimus velvoittaisi kieltämään hyötyhampun puutarhahaviljelyn. Yleissopimuksen mukaan alhaisen THC-arvon omaavan hampun puutarhahaviljely sekä sen teollinen käyttö tulisi kuitenkin pitää erillään huumausainelainsäädännöstä. Myöskään FINOLA-lajiketta ei olisi olemassa, jos hampun puutarhahaviljely olisi aikoinaan ollut kiellettyä, sillä lajikkeen jalostus alkoi nimenomaan pienimuotoisesti. Hemmilä-Callawayn vuoden 1995 puutarhassa kasvaneet FINOLA-lajikkeen esikasvit olisivat tulleet hävitetyksi poliisin toimesta, jos nyt esitetyn muotoinen huumausainelaki olisi tuolloin ollut voimassa, sillä poliisi oli tietoinen kasvustosta ja otti siitä myös näytteitä.

Lisäksi FINOLAA voi käyttää monin eri tavoin ruoanlaitossa, ei ainoastaan sen siemeniä vaan myös kasvuston latvoja, aivan kuten muitakin puutarhan viherkasveja (vrt. pinaatti ja lehtikaali). Tuoreet öljyhampukasvustojen latvat ovat hyvänmakuisia ja terveellisiä.

Puutarhakasvatuksella on muutoinkin moniulotteinen vaikutus hyvinvointiin. Jokaisen tulisi voida kasvattaa omaa ravintoa ja hyödykkeitä, jos siihen on mahdollisuus. Hampukasvit myös houkuttelevat puutarhaan mehiläisiä ja siemeniäsyöviä lintuja. Lisäksi hampun tiedetään sitovan tehokkaasti ilmakehän hiiltä ja parantavan maaperää. Hamppua käytetään esimerkiksi perunapelloilla vuoroviljelykasvina.

Mihin jäi CBD?

Kannabidiolin eli CBD:n sivuuttaminen uudessa lakiehdotuksessa hämmästyttää myös. Miten näin oleellinen osa kasvin ominaisuuksista voidaan jättää lakiesityksen ulkopuolelle. Hampussa on runsaasti eri kannabinoideja ja CBD on yksi erittäin hyödyllinen kannabinoidi, jonka tulehduksia estäviä antioksidanttisia vaikutuksia on jo paljon tutkittu ja kartoitettu. Suomessa CBD on luokiteltu lääkeaineeksi. Myös monissa muissa kannabinoideissa on hyödyllisiä ominaisuuksia, joita nykyisin tutkitaan maailmalla yhä enenevässä määrin. CBD-tuotteiden jalostaminen ja myynti on erityisen kasvava ala maailmalla. Uudessa lakiluonnoksessa ei kuitenkaan puhuta mitään CBD:stä tai muista terveysvaikutteisista kannabinoideista.

Koska uusi lakiluonnos rajoittaisi hampunviljelyä huomattavasti enemmän kuin nykyisin voimassaoleva laki, tulisi kaikinainen tutkiva ja uuttakehittävä hampunviljely lähestulkoon mahdottomaksi Suomessa. Näin ei kuitenkaan ole muissa länsimaissa, mukaan lukien EU, eli heillä olisi kotimaan tuotteistajiin verrattuna huomattavia kilpailuetuja. Nykyisin yhä useammat eurooppalaiset, kanadalaiset ja yhdysvaltalaiset viljelijät kasvattavat FINOLAA ja muita hamppulajikkeita CBD:n takia. Osa näistä viljelijöistä kasvattaa kasveja pienimuotoisesti omaan käyttöön. Uuden lakiesityksen myötä CBD:n takia tapahtuva viljely ei olisi enää sallittua. Tuntuu, että tältäkin osin esitys jättää huomiotta maailmalla vallitsevat hamppuun liittyvät virtaukset menen täysin vastakkaiseen kehityssuuntaan.

Loppukommentti

Sosiaali- ja terveysministeriö on ajamassa lakiesitystä, jolla halutaan heidän näkemyksensä mukaan selkiyttää hyötyhampun asemaa. Tuntuu, että se yrittää kuroa umpeen jotain illusatorista aukkoa, mutta samalla se tulee sulkeneeksi monia hampunkasvatuksen mahdollisuuksia. Ehdotuksessa hämärretään eroa öljy-/kuituhampun ja ns. huumehampun eli kannabiksen eri ominaisuuksien välillä. Ehdotuksessa kasvien erottavana tekijänä tuntuu olevan se, kuka saa luvan kasvattaa ja kuka ei. Tämä on isku kasvin kehitykselle, monimuotoisuudelle ja markkinamahdollisuuksille. Lisäksi uudessa lakiesityksessä kummastuttaa maanviljelyn piiriin kuuluvien töiden siirtyminen Fimealle.